

โครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ และโครงการ
พระราชทานความช่วยเหลือ
การสืบค้นข้อมูลของ
โครงการฯ ต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
โดย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

สำนักงาน กปร.

“เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน สนับสนุน ดำเนินงาน และติดตาม ประเมินผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้องค์การภาคีรัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและ สัมฤทธิ์ผล เพื่อประโยชน์สุขต่อประชาชนและความมั่นคงของประเทศ”

๑. การติดตามเสด็จ ในการเยี่ยมเยียนราษฎร และพระราชทานพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อรวบรวมพระราชดำริให้สมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องให้มากที่สุด

๒. สสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนงานเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้ง พิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓. ประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และ
เอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับพระราชกระแสหรือตามที่นายกรัฐมนตรี หรือ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อดีตเลขาธิการ กปร.

นายสุนทร ชันธิเวศกุล

นายมนบุญ นุชชีประดิษฐ์

นายพินลศักดิ์ สุวรรณกิต

นายปานเทพ กล้วยงศ์รานุก

นายสมพล พันธุ์มณี

นายสวณัฏ์ เกษอารักษ์
รองเลขาธิการ กปร.

นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ
เลขาธิการ กปร.

นายโกวิทย์ เพ่งวานิชย์
รองเลขาธิการ กปร.

ม.ล.รติพันธุ์ ชวงษ์
ที่ปรึกษาด้านกรมประสานงานโครงการ

นายสยามเมือง วีรศิริ
ที่ปรึกษาด้านกรมพัฒนา

ผู้บริหาร กปร.

สถาบันพระมหากษัตริย์

อยู่คู่กับชาติไทยมา..กว่า 700 ปี

ในยามสงบ...ทรงดูแลทุกข์ สุขของประชา

ในยามสงคราม...ทรงนำทัพต่อสู้

รัชกาลที่ 1

ปฐมบรมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี
ทรงปกครองด้วยหลัก “ทศพิธราชธรรม”

...ตั้งใจจะอุปถัมภก
ขอยกพระพุทธศาสนา
ป้องกันขอบขัณฑสีมา
รักษาประชาชนและมนตรี...

รัชกาลที่ 5

ปฏิรูปการครอง : เพื่อความอยู่รอดของประเทศ

...เราตั้งใจอธิษฐานว่า
เราจะกระทำการจนเต็มกำลังอย่างที่สุด
ที่จะให้กรุงสยามเป็นประเทศอันหนึ่ง
ซึ่งมีอิสรภาพและความเจริญ...

รัชกาลที่ 7

ทรงมอบประชาธิปไตยให้พระราชาราชกุมาร

... ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่เดิมให้แก่ราษฎรทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใด โดยเฉพาะ เพื่อใช้อำนาจโดยสิทธิขาด และโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร...

รัชกาลที่ 9

เอกกษัตริย์นักพัฒนา

“...เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุข
แห่งมหาชนชาวสยาม...”

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ทรงเป็นแบบอย่างในการใช้หลักทศพิธราชธรรม ในการปกครอง

1. ทาน : การให้วัตถุทานและธรรมทาน
2. ศีล : ความประพฤติดีงาม
3. ปริจจาคะ : สละของเล็กเพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า
4. อาชชวะ : ความซื่อตรง
5. มัททวะ : ความอ่อนโยนทั้งกายและใจ
6. ตปะ : ความบำเพ็ญเพื่อให้กิเลสเบาบาง
7. อักโกธะ : ความไม่โกรธ
8. อวิหิงสา : ความไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
9. ขันติ : ความอดทน ขันติธรรม
10. อวิโรธนะ : ความไม่ประพฤติผิดธรรม

ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ควรจัด / ส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของ
หลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ

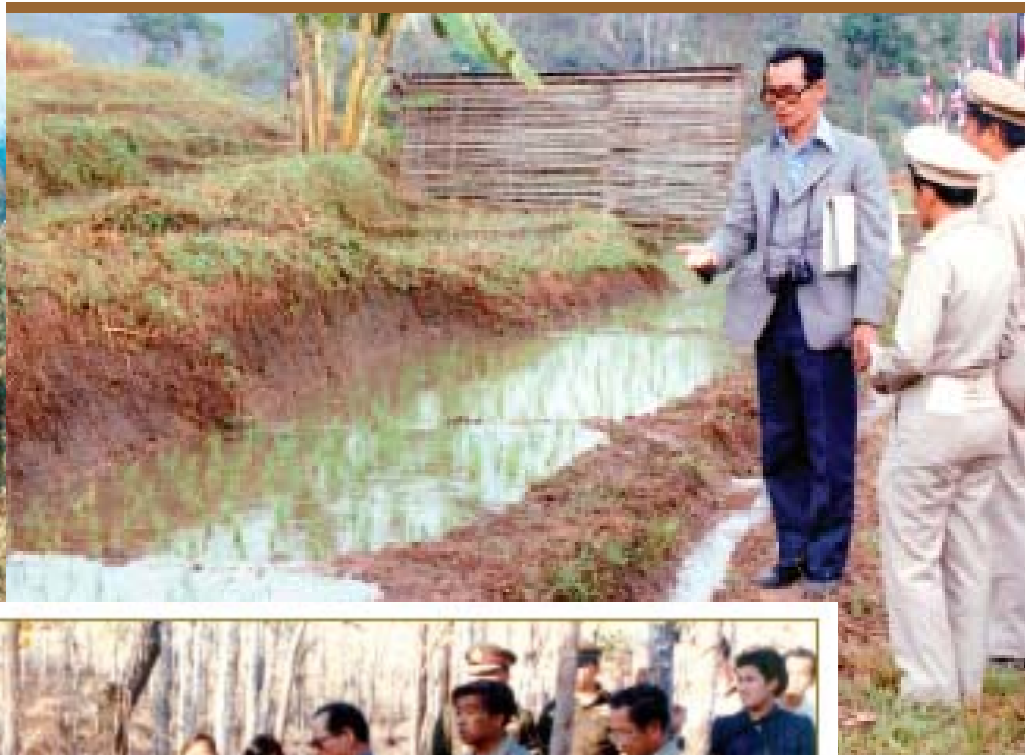
- หลักนิติธรรม
- หลักคุณธรรม
- หลักความโปร่งใส
- หลักความมีส่วนร่วม
- หลักความรับผิดชอบ
- หลักความคุ้มค่า

เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2489 วันนั้นคือวันที่เราจะต้องจากไป
แล้ว รถแล่นผ่านฝูงชนไปได้อย่างช้าที่สุดถึงวัดเบญจมบพิตร
รถแล่นเร็วขึ้นได้บ้าง ตามทางที่ผ่านมา ได้ยินเสียงใครคนหนึ่ง
ร้องขึ้นมาดัง ๆ ว่า “อย่าละทิ้งประชาชน” อยากจะร้องบอก
ไปว่า “ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้วข้าพเจ้าจะละทิ้ง
อย่างไรได้” แต่รถวิ่งเร็วและไปไกลเสียแล้ว

เสด็จฯ เยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ชนบท
ทั่วทุกภูมิภาค ตั้งแต่ปี 2495 เพื่อทรงศึกษาถึงวิถีชีวิต
และการประกอบอาชีพของพี่น้องประชาชน

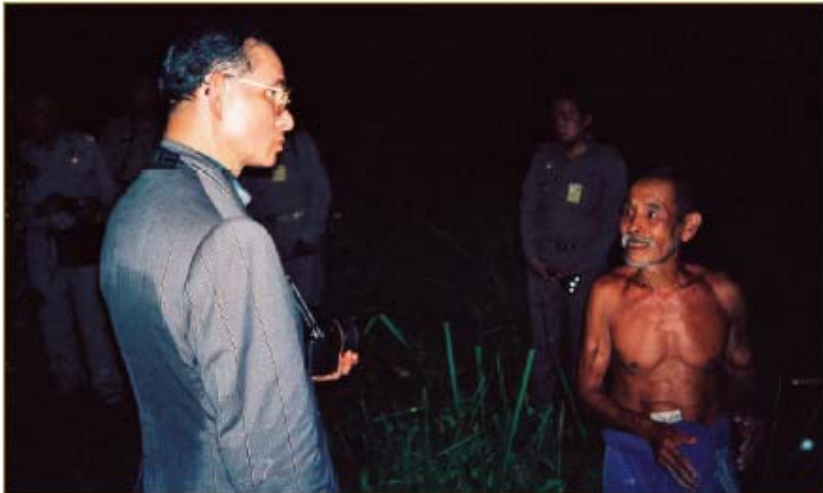
เสด็จฯ ทรงงานพื้นที่ภาคเหนือ

เสด็จฯ ทรงงานพื้นที่ภาคใต้

วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๑๕ เสด็จพระราชดำเนินไปทำน้ำบาดาลบุรี จังหวัดปัตตานี

บ้านไร่ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

พุทธศักราช ๒๕๑๖

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ บ้านโคก เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรสภาพพื้นที่การเกษตรที่ประสบปัญหาในพื้นที่ราบสูงบ้านโคก ตำบลพรหม อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

เสด็จฯ ทรงงานพื้นที่ภาคใต้

เสด็จฯ ทรงงานพื้นที่ภาคอีสาน

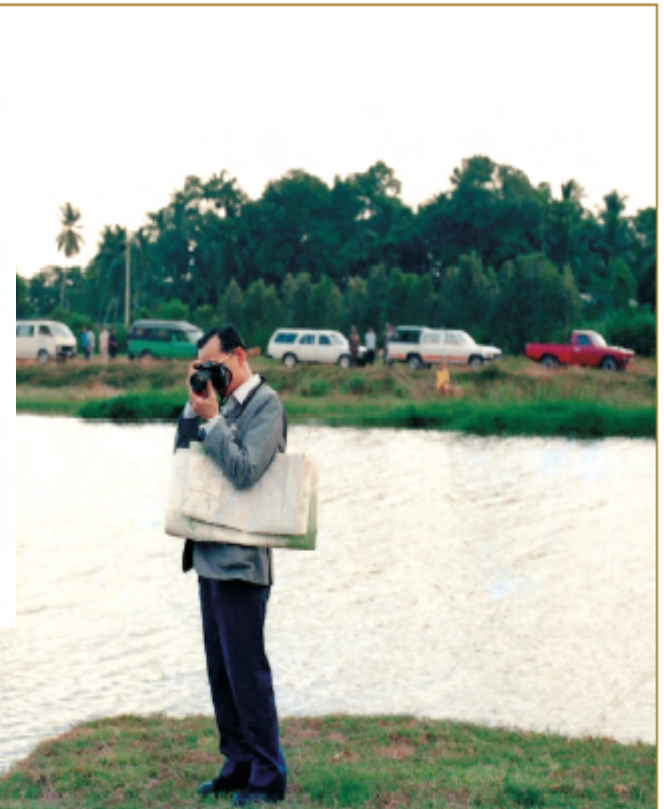

พุทธศักราช ๒๕๐๗
รถขีปนาวุธโจมตีและขนส่งทางร่วมของเจบีบี

ณพระบรมหารัชมณเฑียร : สายบัวมงคล

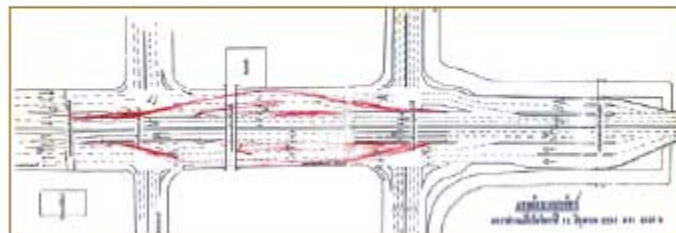

พื้นที่ดอนเมือง : โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินดอนเมืองขอนแก่น

เสด็จฯ ทรงงานพื้นที่ภาคกลาง

พุทธศักราช ๒๕๐๘
โครงการน้ำขึ้น-น้ำลงบริเวณท่าเรือบริเวณท่าเรือ

พุทธศักราช ๒๕๐๐
วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๐๐ เสด็จพระราชดำเนินทรงทอดพระเนตรบริเวณท่าเรือ

เสด็จฯ ทรงงานพื้นที่กรุงเทพฯ

เสด็จฯ เยี่ยมเยียนประชาชนในทุกจังหวัด
เป็น “พระคลังข้อมูล” ที่สำคัญ

ขั้นตอนการพระราชทานพระราชดำริ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แผนที่
2. การหาข้อมูลในพื้นที่
3. สอบถามประชาชน
4. สัมภาษณ์พื้นที่
5. สอบถามเจ้าหน้าที่
6. พระราชทานพระราชดำริ
7. ให้นำไปพิจารณาดำเนินการ

โครงการฯ ในระยะแรก

- แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้กับราษฎร เช่น ด้านการแพทย์ การศึกษา และการทำมาหากินของราษฎร โดยเฉพาะด้านการเกษตร
- ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เป็นการส่วนพระองค์ เพื่อแสวงหาแนวทางที่ ถูกต้อง เหมาะสมกับราษฎรในขณะนั้น

ปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประมาณ 3,000 โครงการ กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะ ปัญหาของราษฎร อาทิ ปัญหาเรื่อง ดิน น้ำ ป่าไม้ การพัฒนาอาชีพ และ สิ่งแวดล้อม

โครงการในระยะแรก

การพึ่งตนเอง : สาธารณสุข , การศึกษา

โครงการพระราชทานครั้งแรก :

ถนนห้วยมงคล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์,

อ่างเก็บน้ำเขาเต่า, ปลานิลพระราชทาน

การสาธารณสุข

ทรงสละพระราชทรัพย์ และพระราชทาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- ทูบปราบอหิวาตโรค (2501-2502)
- หน่วยแพทย์เคลื่อนที่พระราชทาน (2498-ปัจจุบัน) ทั้งทางบกและทางน้ำ (เรือเวชพาหน์)
- ทันตกรรมพระราชทาน (2513-ปัจจุบัน)
- การผลิตยาสมุนไพร (2522-ปัจจุบัน)
- การช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ (2542-ปัจจุบัน)
- การรณรงค์และป้องกันไข้เลือดออก (2542-2543)

ด้านการศึกษา

... ประเทศชาติของเราจะเจริญ หรือเสื่อมลงนั้น
ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคน
เป็นสำคัญ... ผลการศึกษาอบรมในวันนี้จะเป็น
เครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันข้างหน้า...

พระราชดำรัส วันที่ 2 ธันวาคม 2508

การศึกษา : สร้างโอกาส วางรากฐานกระจายทั่วถึง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้พระราชทานโรงเรียนเพื่อเป็น
สถานศึกษา อาทิเช่น

- โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์
- โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจน
- โรงเรียนราชประชาสมาสัย
- โครงการพระดาบส
- ศูนย์ฝึกอาชีพพระราชทาน

ทุนอานันทมหิดล :

มองไปข้างหน้า สร้างผู้นำในการพัฒนาประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมองเห็นการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญวิชาการ ชั้นสูงสาขาต่าง ๆ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะสร้างผู้เชี่ยวชาญ คือ การส่งผู้มีความรู้ ความสามารถออกไปศึกษาหาความรู้ ณ ประเทศที่เป็นแหล่งวิทยาการแขนงต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

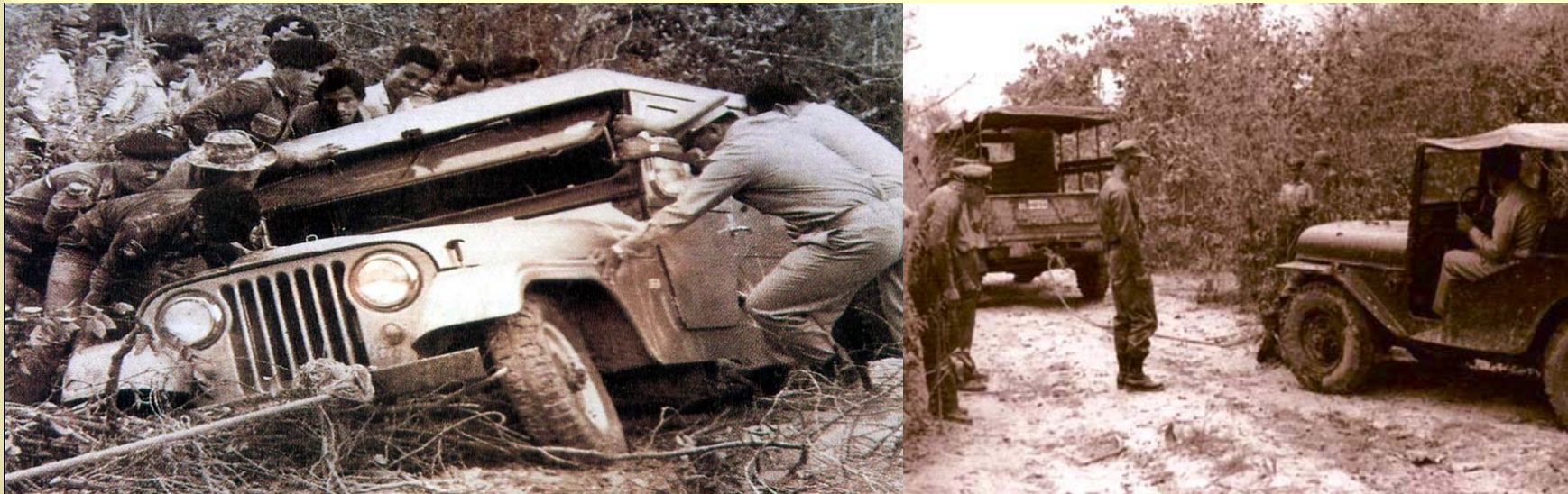

โครงการจัดการศึกษา ด้วยระบบทางไกล ผ่านดาวเทียม

โรงเรียนวังไกลกังวล มีการเรียนการสอน มีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อแก้ไขการขาดแคลนครูในชนบท สามารถถ่ายทอดสดหลักสูตรมัธยมศึกษา ขยายเครือข่ายไปยังโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดทั่วประเทศ ประมาณ 2,700 โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนอื่นๆ ประมาณ 300 แห่ง รวม 3,000 โรงเรียน

โครงการพัฒนาชนบท แห่งแรก

โครงการพระราชดำรินับได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรก เกิดขึ้นในปี ๒๔๙๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังบ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ทรงทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในด้านการคมนาคมสัญจรไปมา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน รถบลูโตเซอร์ ให้หน่วยสนับสนุนทางอากาศ ตำรวจตระเวนชายแดน (ค่ายนเรศวร) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปสร้างถนนเข้าไปยัง บ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ (ปัจจุบันคือตำบลทับใต้) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อช่วยเหลือราษฎรให้สามารถสัญจรไปมาและนำผลผลิตออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกหมู่บ้านได้สะดวก

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ แห่งแรก

จากนั้นในปี ๒๔๙๖ ได้พระราชทานพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อบรรเทาปัญหาความแห้งแล้ง ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ราษฎร โดยสร้างแล้วเสร็จและใช้ประโยชน์ได้ในปี ๒๕๐๖ นับเป็นโครงการพระราชดำริทางด้านชลประทาน แห่งแรกของพระองค์ และต่อมาได้มีโครงการพระราชดำริในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นมากกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ/กิจกรรม โดยกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

โครงการปลานิลพระราชทาน

สายสัมพันธ์ พระราชวงศ์ไทย-ญี่ปุ่น

สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศ
มกุฎราชกุมารแห่งประเทศญี่ปุ่น ได้ทูลเกล้าฯ ถวายปลานิลแด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2508
จำนวน 50 ตัว

ปลานิล ปลาพระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ชื่อปลานิลนี้ว่า “ปลานิล” เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2509 และได้พระราชทานลูกปลานิล จำนวน 10,000 ตัว ให้กรมประมง เพื่อทำการขยายพันธุ์และแจกจ่ายให้ราษฎรผู้สนใจนำไปเลี้ยงทั่วราชอาณาจักร

โครงการในระยะต่อมา

การบริหารจัดการ : บวร ทฤษฎีใหม่

ทรัพยากรธรรมชาติ : ดิน น้ำ ป่าไม้

พลังงาน

สิ่งแวดล้อม

บวร : แนวคิดการพัฒนาที่ยึดหลักสามประสาน

บวร ได้แก่ บ้าน (ชาวบ้าน) วัด (พระ) และราชการหรือข้าราชการ อันหมายรวมถึง โรงเรียนด้วย ซึ่งจะต้องดำเนินงานประสานการพัฒนาร่วมกัน ควบคู่ไปกับการบริหาร และจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสม เพื่อให้ผลของการพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

โครงการพัฒนาพื้นที่วัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี

โครงการทฤษฎีใหม่แห่งแรกของประเทศไทย

โครงการเกษตรส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

โครงการที่ไม่ใช้ธุรกิจ

ทดลองปลูกพืช ปุ๋ย การเลี้ยงและขยายพันธุ์
ปลาหมอเทศ การเลี้ยงโคนม ปลูกข้าวไร่
ทำแก๊สชีวภาพ การบำบัดน้ำเสีย สถานีฝน
สวนจิตรลดา บ้านพลังแสงอาทิตย์ ฯลฯ

โครงการแบบกึ่งธุรกิจ

โรงโคนม ศูนย์รวมนมสวนจิตรลดา โรงสีข้าว
ทดลอง โรงผลิตน้ำผลไม้ โรงนมอัดเม็ด
โรงกลั่นแอลกอฮอล์เพื่อการคั้นคว้าน้ำมัน
เชื้อเพลิง ฯลฯ

หญ้าแฝก

- ทดลองปลูกบนพื้นที่ภูเขา พื้นที่ราบ รอบสระน้ำ และพื้นที่เหนือแหล่งน้ำ
- ช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สร้างความชุ่มชื้น ป้องกันการพังทลายของหน้าดิน
- เป็นพืชอาหารสัตว์ ใบใช้มุงหลังคาบ้าน ใช้ทำงานหัตถกรรม บางชนิดใช้ทำแท่งเชื้อเพลิง เพิ่มรายได้

แก่งดิน

- ดินเปรี้ยวมีเหล็ก และ
กำมะถันอยู่มาก
- แก่งทำให้ดินเปรี้ยวเพื่อ
ตรวจสอบสภาพความเป็นกรด
- ชะล้างกรดโดยใช้ น้ำ หินปูนฝุ่น
และทดลองปลูกพืช
- ใช้ปรับปรุงพื้นที่ที่มีดิน
เปรี้ยวจัด เช่น พื้นที่พรุ

“...หลักสำคัญต้องมีน้ำบริโภค น้ำ
ใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูกเพราะว่าชีวิต
อยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ
คนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้านคนอยู่ได้ แต่ถ้า
ไม่มีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้...”

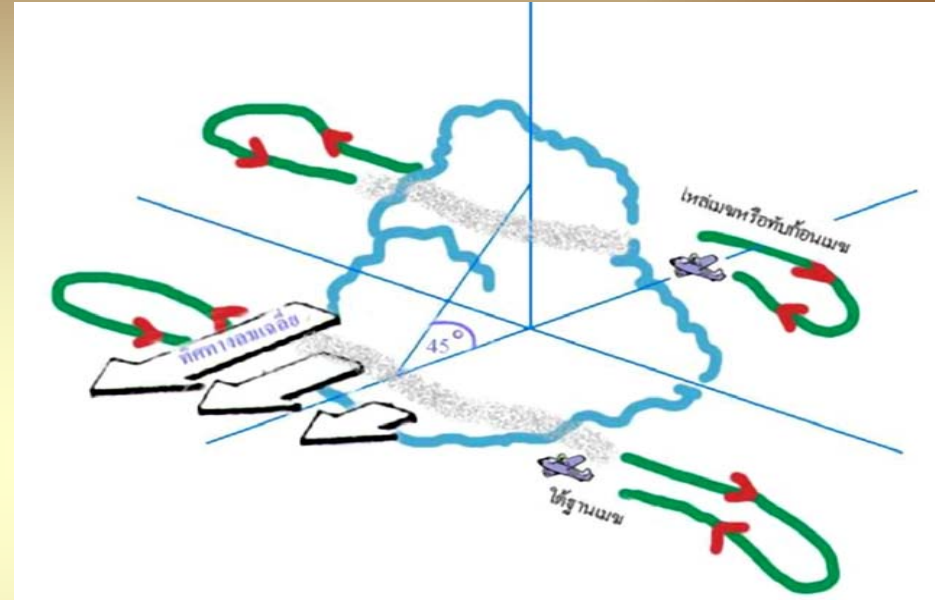
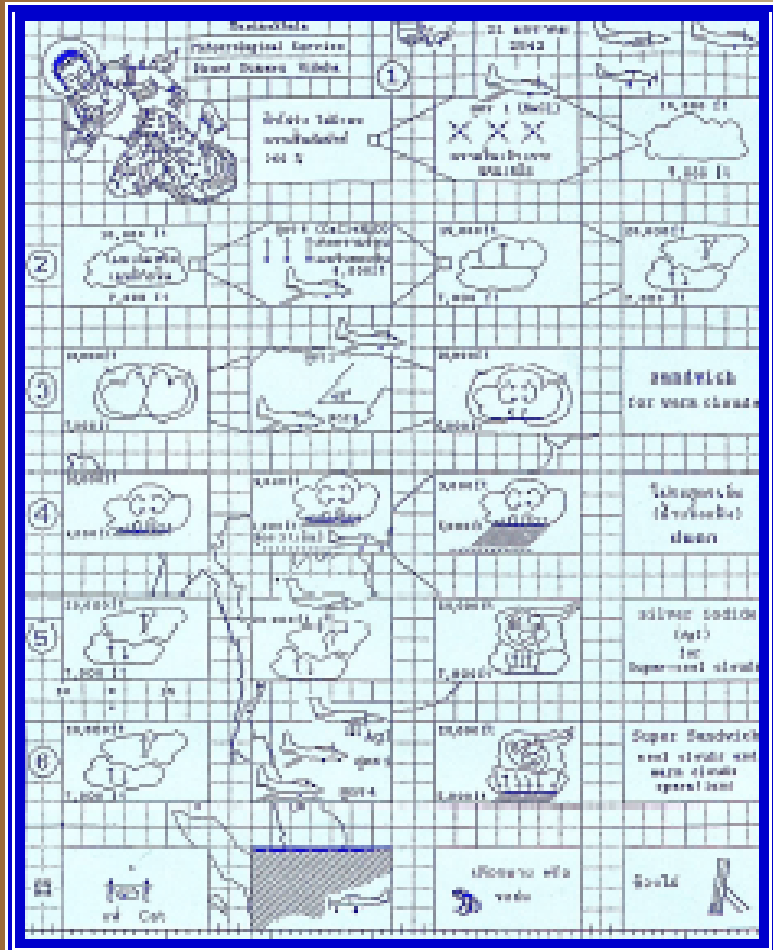
เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2528
ณ พระตำหนักสวนจิตรลดาธารโหลฐาน

การชลประทานแก้มัยแล้ง และน้ำท่วม

- เขื่อนเก็บกักน้ำ: เขื่อนพลาสติกซิลิทิ
เขื่อนคลองท่าด่าน ฯลฯ
- อ่างเก็บน้ำ
- ฝายทดน้ำ
- ฝายชะลอความชุ่มชื้น
- ประตูระบายน้ำ: ลุ่มน้ำท่า
ลุ่มน้ำปากพนัง
- อุโมงค์ผันน้ำ

ฝนหลวงพระราชทาน (ฝนเทียม)

มาประยุกต์ใช้กับธรรมชาติ

- ก่อทวน - เลี้ยงให้อ้วน - ใจมดี

เกษตรและประชาชนไม่ต้องขาดแคลนน้ำใช้

“...เรื่องฝนเทียมนี้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2498 แต่ยังไม่ได้อะไรมากมาย เพราะว่าไปภาคอีสานตอนนั้นหน้าแล้งเดือนพฤศจิกายน ที่ไปมีเมฆมากอีสานก็แล้ง ก็เลยมีความคิด 2 อย่าง ต้องทำ check dam ... ตอนนั้นเกิดความคิดจากนครพนม ผ่านสกลนครข้ามไปกาฬสินธุ์ ลงไปสหัสขันธ์ที่เดี๋ยวนี้เป็นอำเภอ สมเด็จ...ไปจอดที่นั่นไปเยี่ยมราษฎรมันแล้งมีฝุ่น...”

“...แต่มาเงยดูท้องฟ้า มีเมฆ ทำไมมีเมฆอย่างนี้ทำไมจะดึงเมฆนี้ให้ลงมาได้ ก็เคยได้ยินเรื่องทำฝนก็มาปรารภกับคุณเทพฤทธิ์ ฝนทำได้มีหนังสือ เคยอ่านหนังสือทำได้...”

เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2528

ณ พระตำหนักสวนจิตรลดาธารโหลฐาน

การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร

โครงการ “แก้มลิง”

- ระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน ให้ไหลไปตามคลองต่าง ๆ
- น้ำจะไหลไปรวมกันยังคลองพักน้ำขนาดใหญ่ บริเวณชายทะเล
- เมื่อน้ำทะเลลด คลองพักน้ำจะเปิดประตูระบายน้ำออกมา
- เมื่อน้ำทะเลขึ้น คลองพักน้ำจะปิดประตูน้ำ เพื่อไม่ให้ น้ำไหลย้อนกลับมาท่วมกรุงเทพ ฯ

การแก้ไขปัญหาน้ำเสีย

หลักการ “น้ำดีไล่น้ำเสีย”

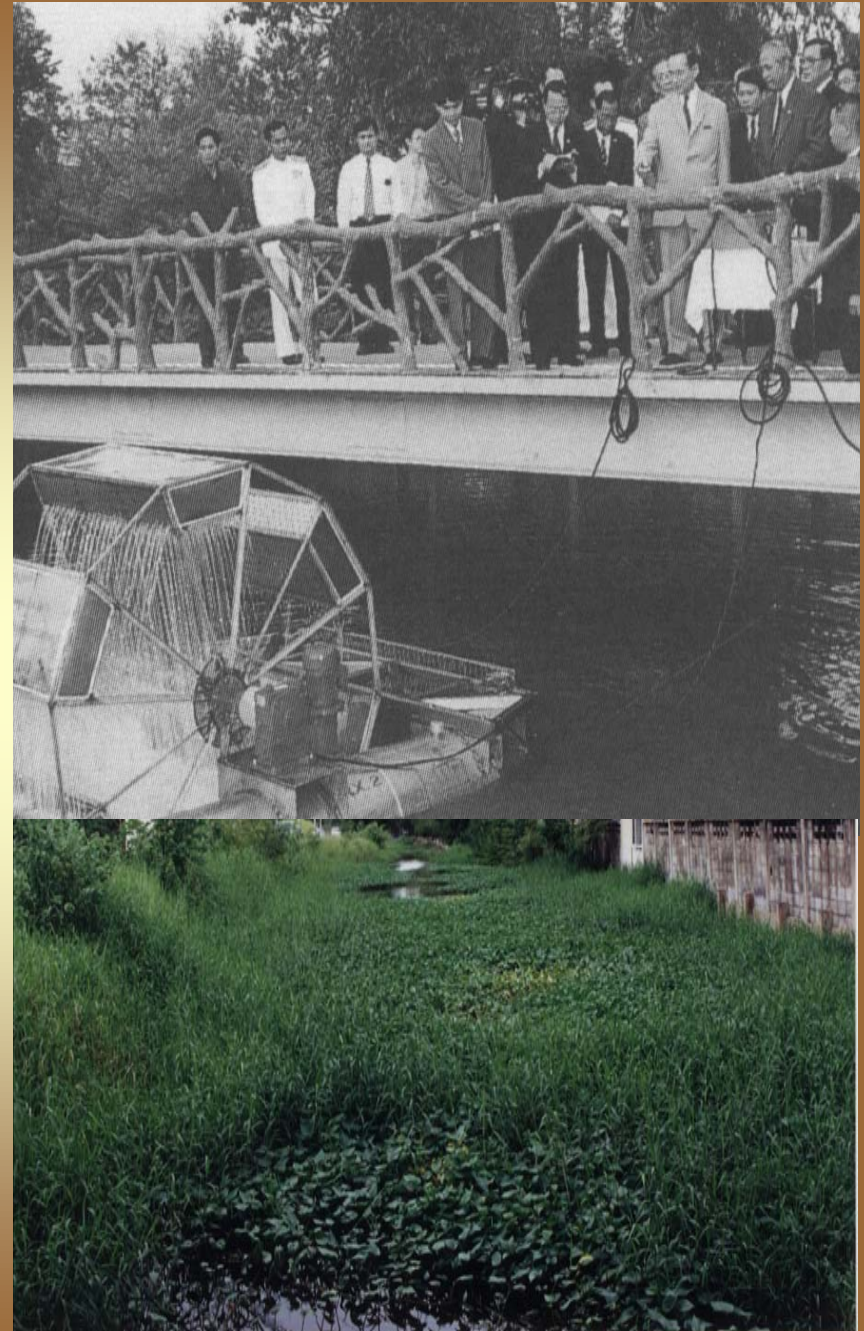
- ใช้หลักการตามธรรมชาติ
แห่งแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity Flow)
- ทำให้น้ำเสียเจือจางด้วยน้ำดี (Dilution)

ผักตบชวา เครื่องกรองน้ำธรรมชาติ

ใช้อุณหภูมิธรรมชาติ

- ใช้ผักตบชวาดูดซับสารพิษ
และโลหะหนักในน้ำเน่าเสีย
- เครื่องกลเติมอากาศ “กั๊กหันน้ำชัยพัฒนา”

ทำให้อากาศสามารถละลายลงไปในน้ำ เร่งการ
เพาะตัวและการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของ
แบคทีเรียจนมีจำนวนมากพอที่จะทำลายสิ่ง
สกปรกในน้ำให้หมดไปโดยเร็ว

การพัฒนาพลังงาน

- แก๊สชีวภาพ
  - จากมูลโค และมูลสุกร
- เชื้อเพลิงสีเขียว
  - จากวัสดุการเกษตร เช่น ผักตบชวา
- แก๊สไฮโดรเจน
  - ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์จากอ้อย
และนำมาผสมกับน้ำมันเบนซิน
ในอัตราส่วน 1 ต่อ 4

ด้านสิ่งแวดล้อม

ฝุ่นร้าย

ฝุ่นว่ากรุงเทพฯ เป็นไดโนเสาร์ ซึ่งตามทฤษฎีกล่าวว่า ไดโนเสาร์ตายเพราะลูกอุกาบาตตกลงมา แต่ทฤษฎีที่คิดนั้น คิดว่าที่ไดโนเสาร์ตาย เพราะมันกินต้นไม้จนหมด จนทำให้ สภาพแวดล้อมเป็นพิษ ไม่มีออกซิเจนและไม่มีอาหาร ไดโนเสาร์จึง “อัดใจตายและสูญพันธุ์” สภาพแวดล้อมเป็น พิษเช่นนี้ เป็นภัยต่อมนุษยชาติ

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จังหวัดสกลนคร วันที่ 26 พฤศจิกายน 2532

โลกร้อน

แนวพระราชดำริในการแก้ปัญหานี้ ทรงมีแนวทางที่จะใช้วิธีทางธรรมชาติ เข้าแก้ไปธรรมชาติด้วยตนเอง โดยมีพระราชดำริให้ นักวิชาการ หรือศูนย์ การศึกษาฯ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยหาปริมาณของออกซิเจนที่ต้นไม้ผลิต ออกมาและศึกษาว่าพืชชนิดใด จะสามารถผลิตออกซิเจนได้มากกว่า คาร์บอนไดออกไซด์ หรืออีกวิธีหนึ่งก็คือ การศึกษาหาปริมาณคาร์บอนในพืช ต่าง ๆ เนื่องจากพืชที่เก็บคาร์บอนไว้นั้น ส่วนใหญ่จะมาจาก คาร์บอนไดออกไซด์ เมื่อเป็นดังนี้ก็จะสามารถกำหนดจำนวน คาร์บอนไดออกไซด์ ที่พืชดูดซับเข้าไป และจำนวนออกซิเจนที่พืชคาย ออกมา และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันก็จะสามารถทราบได้ว่าพืชชนิดใด สามารถดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ได้ดีกว่า หรือสามารถคายออกซิเจนได้ มากที่สุด ก็จะส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้ชนิดนั้นให้มาก ๆ เพราะนอกจาก จะช่วยลดคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศแล้ว ยังเพิ่มปริมาณออกซิเจน ด้วย ซึ่งจะเป็นการบรรเทาปัญหา กรีนเฮ้าส์เอฟเฟ็ค ได้วิธีหนึ่ง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จังหวัดสกลนคร เดือนพฤศจิกายน 2532

ศูนย์ศึกษาการพัฒนา : แม่แบบการพัฒนาแบบบูรณาการ

จากแนวพระราชดำริ สู่หลักการ : ศูนย์ศึกษาฯ

1. พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต คำนึงถึงภูมิประเทศและภูมิสังคม :
“...ศูนย์ศึกษาฯ นี้เป็นคล้าย ๆ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ที่ใคร ๆ จะมาดูว่าทำอะไรกัน...”
2. ตัวอย่างความสำเร็จของการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนา : “...เป็นศูนย์ฯ หรือเป็นที่แห่งหนึ่งที่รวมการศึกษา เพื่อดูว่า ทำอย่างไรจะพัฒนาได้ผล...”

3. **ระบบบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว (One Stop Services) :** “...ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นศูนย์ที่รวบรวมกำลังทั้งหมดของเจ้าหน้าที่ทุกกรม กองทั้งในด้านเกษตร หรือในด้านสังคม ทั้งในด้านหางานการส่งเสริม การศึกษามาอยู่ด้วยกัน ก็หมายความว่าประชาชนซึ่งจะต้องการทั้งหลายก็สามารถที่จะมาดู ส่วนเจ้าหน้าที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่ประชาชนก็มาอยู่ พร้อมกันในที่เดียวกัน ซึ่งเป็นสองด้าน ก็หมายความว่า ที่สำคัญ ปลายทาง คือประชาชนจะได้รับประโยชน์ และต้นทุนของผู้เป็นเจ้าหน้าที่ จะให้ประโยชน์...”
4. **รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการ :** “...กรมกองต่างๆ ที่เกี่ยวกับ ชีวิตประชาชนทุกด้านของการพัฒนาสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประองตองกัน ประสานงานกัน...”
5. **ทรงคัดเลือกพื้นที่จัดตั้งศูนย์ฯ เพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค** กระจายอยู่ทั่วประเทศเปรียบเสมือนพื้นที่ส่วนย่อย ที่สอดคล้องและ เป็นตัวอย่างที่เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้

ตัวอย่างของความสำเเร็จ ภาคเหนือ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ

- การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
- ฝายต้นน้ำลำธาร

เขื่อนแม่กวงอุดมธารา

- เก็บกักน้ำได้ 263 ล้านลูกบาศก์เมตร

- พื้นที่รับประโยชน์ 175,000 ไร่

โครงการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่อาว จ.ลำพูน

- จัดหาน้ำเพื่อการเกษตร
63,880 ไร่
- พื้นฟูสภาพป่า 74,000 ไร่
- พัฒนาอาชีพ 28 หมู่บ้าน
ประชาชน 7,855ครัวเรือน
และจัดที่ทำกิน 27,310 ไร่

โครงการหมู่บ้านยามชายแดน

จ.แม่ฮ่องสอน

- สร้างความมั่นคงแก่พื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีความอ่อนไหว เสี่ยงต่อภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศ

อ่างเก็บน้ำห้วยไฟ จ.พะเยา

- อ่างขนาดเล็ก
ความจุ 700,000 ลูกบาศก์เมตร
พื้นที่รับประโยชน์ 3,000 ไร่
- มีการบริหารจัดการน้ำที่ประสบความสำเร็จด้วยความเข้มแข็ง
ของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

สถานีพัฒนาเกษตรที่สูง

- ภาคเหนือมีทั้งสิ้น
17 แห่ง
- พัฒนาคุณภาพชีวิต
ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ

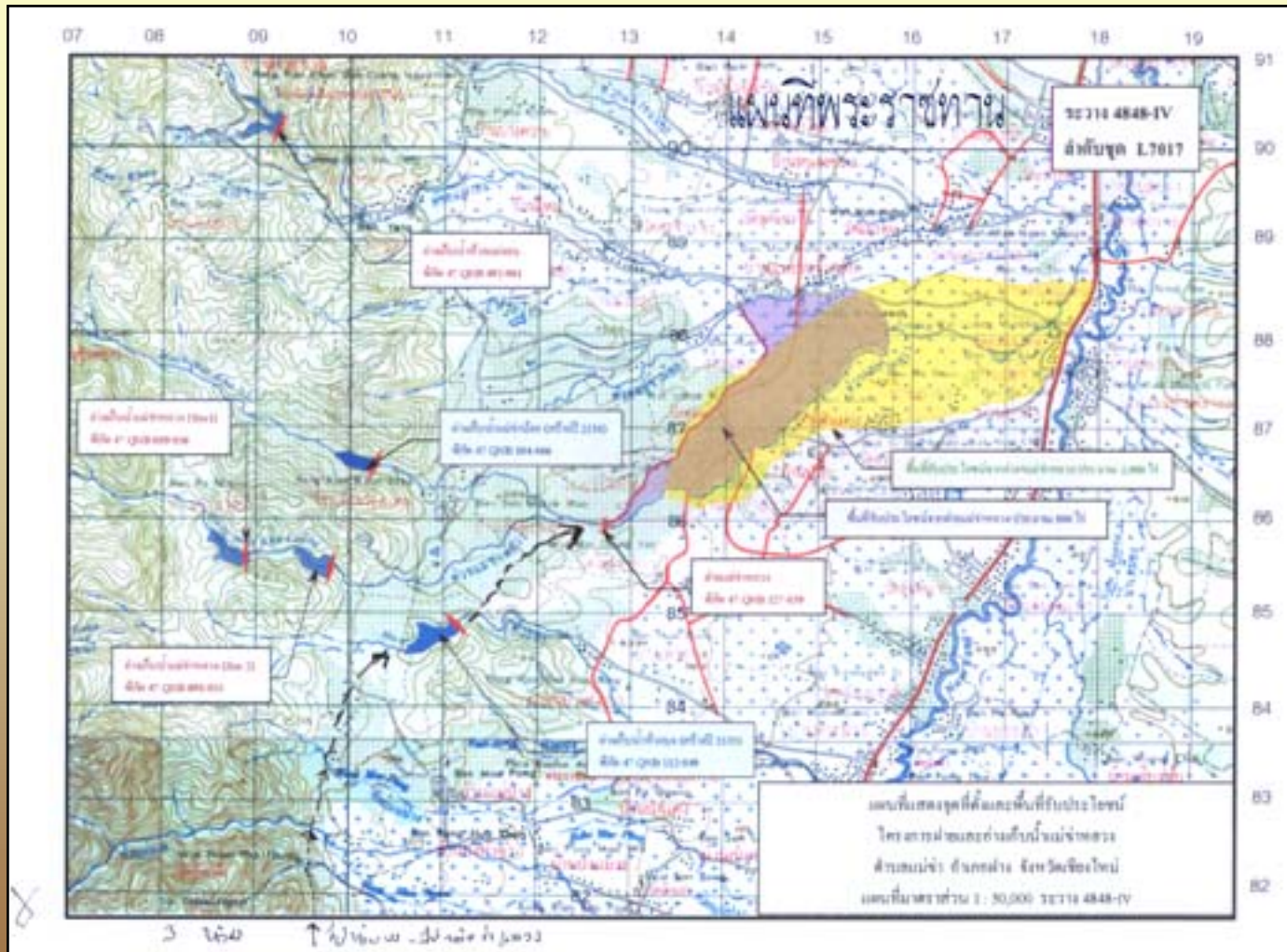

ฟาร์มตัวอย่าง

- ภาคเหนือมีทั้งสิ้น 3 แห่ง
- เป็นแหล่งสร้างอาชีพ
และเรียนรู้การเกษตรกรรม

พระองค์ทรงงานหนักอย่างต่อเนื่อง

แผนที่พระราชทาน แนวทางการจัดหาแหล่งน้ำช่วยเหลือราษฎรในลุ่มน้ำแม่จอนหลวง

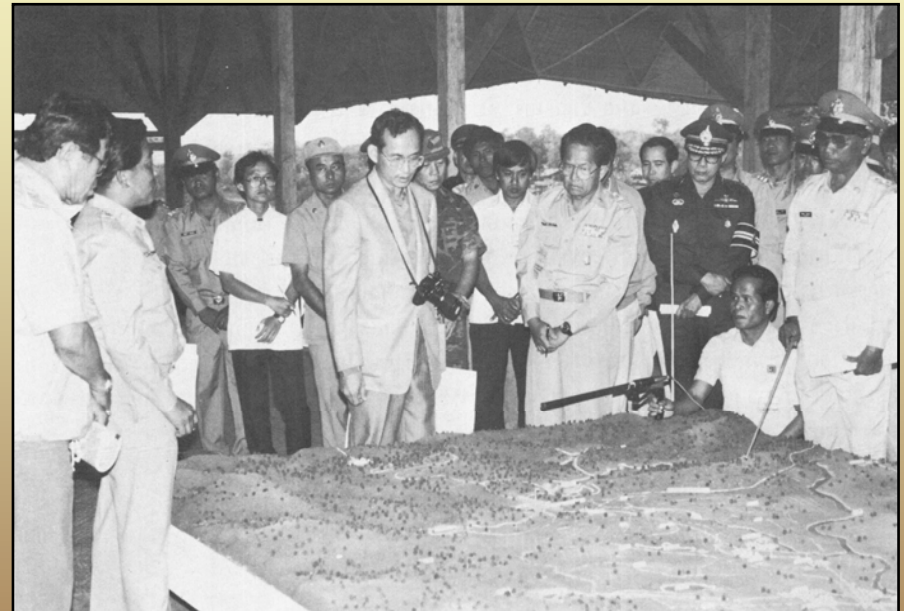
แผนที่ลายพระหัตถ์ ฝ่ายแม่จอนหลวง

ทรงห่วงใยประชาชนในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ

อ่างเก็บน้ำห้วยหวด

จ.สกลนคร

“มีปริมาณน้ำกักเก็บไว้มาก
แต่การใช้น้ำมีน้อยมาก”

“พอเพียง” ให้ “พระเจ้าอยู่หัว” มี “ความสุข”

เมื่อมีผู้กราบบังคมทูลถามว่า เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา มีพระราชประสงค์สิ่งใดที่จะให้คนไทยร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวายให้พระองค์มีความสุข ได้พระราชทานพระราชดำรัสว่า

“...ความสุข คือ พอเพียง นั่นเอง เพราะว่าถ้าคนเขาพอเพียง คนเขามีความสุข เราก็มีความสุข ถ้าคนที่อยากได้โน่น ได้นี้ มาก เราเห็นแล้วมันไม่พอเพียง เราไม่มีความสุข ความสุขของคนแสดงออกมาด้วยความพอเพียง...”

พระราชดำรัสกับคณะเอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ไทย
รวมทั้งผู้บริหารของกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2550

ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

โครงการพระราชดำริ แต่ต้องได้

“...มีคนบอกว่าโครงการพระราชดำริ แต่ต้องไม่ได้
ข้อนี้เป็นความคิดที่ผิด
หรือเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องนัก
เพราะหากโครงการพระราชดำริแต่ต้องไม่ได้
เมืองไทยไม่เจริญ...”

เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2536
ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

มูลนิธิชัยพัฒนา : ชัยชนะแห่งการพัฒนา

ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2531

สรุปเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นทุนทางสังคมของประเทศซึ่งจะต้องรู้จักใช้ เพราะมีผลสำคัญต่อพื้นฐานและทิศทางการพัฒนาประเทศ เป็นทิศทางที่ใช้หลักพุทธศาสนามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ นั่นคือการเน้นการพึ่งตนเอง ต้องการลดความอยากมาสู่ในระดับที่พึ่งตนเองได้ ตรงนั้นเรียกว่าพอดี เป็นความแข็งแรงเพราะไม่ต้องพึ่งผู้อื่น และจะเริ่มรู้สึกว่ามีเหลือ คือเหลือเวลา เหลือความรู้ เหลือปัญญา เหลือความเมตตา เหลือความเอื้อเฟื้อ เหลือทุน เมื่อพบว่าเหลือ ก็จะเริ่มมีความสามารถในการให้ และเมื่อสามารถให้ได้ก็จะพบความสุข

www.rdpb.go.th

suwat@mail.rdpb.go.th

การสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศของสำนักงาน กปร.

- [www. Rdpb.go.th](http://www.Rdpb.go.th)
- Email : rdpbict.g@rdpb.mail.go.th
- สายด่วนเศรษฐกิจพอเพียง 1250
- โทรศัพท์ 02-280-6193-99